

## Nahit Ulvi Akgün

---

(Milas, 1918 - İzmir, 12 Kasım 1996) Şair.

Mithat Bey'le Şefika Hanım'ın oğlu. İzmir 2. Erkek Lisesi'ni (1940), İÜEF Felsefe Bölümü'nü (1948) bitirdi. Bir süre MEB kitaplıklarında çalıştı. Ödemiş Lisesi (1956-65), Karşıyaka Erkek Lisesi ve İzmir Atatürk Lisesi'nde felsefe öğretmenliği yaptı (1965). Karşıyaka Genel Kütüphanesi'ni kurdu. 1953'de Türkiye'de ilk kez açtığı "Sesli" şiir sergisi ilgi çekti. Uzun yıllar İzmir Radyosu'nda "Şiir Saati" isimli programı sundu.

Hece ölçüsüyle yazılmış olan ilk şiiri İzmir'de yayımlanan *Akın* gazetesinde çıktı (1936). Daha sonra yeni şiir akımına yöneldi. Bu dönemdeki şiirleri *Yücel*, *Servetifünun-Uyanış*, *Değirmen*, *Genç Nesil*, *Kovan*, *Varlık*, *Fikirler*, *Kaynak*, *Yeditepe*, *Türk Dili* dergilerinde, son dönem şiirleri ise 1986'dan ölümüne kadar *Adam Sanat* dergisinde yayımlandı.

Aşk temasının ağırlık taşıdığı ilk dönem şiirlerinde yer yer dil oyunları da içeren, yalın bir üslupla dikkati çekti. 1960'lı yıllarda itibaren daha çok toplumsal yaşamdan çeşitli kesitler sunarak, şiirlerinde sıradan insanların hayatlarını aktardı. Memet Fuat onun şiirini "Toplumsal çevre içinde bireyin türlü hallerini üstüne düşülmemiş izlenimi veren, kendiliğinden bir biçimsel titizlikle yansıttı" biçiminde değerlendirmiştir.

Ödül: *Evren Türküsü* ile 1967 TDK Şiir Odülü.

## İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları 20 • Edebiyat

*Gazi Heykeli'nde Güvercinler*

Nahit Ulvi Akgün

İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları

**Genel Yayın Yönetmeni**

Raşit Çavaş

**Yayın Koordinatörü**

Hicran Özdamar Yalçınkaya

**Yayına Hazırlayan**

Raşit Çavaş

**Kurumsal Kitap Tasarımı**

Ömer Durmaz

**Kapak Tasarımı**

Selin Öztekin

**Grafik Uygulama**

Aynur Bal

Dario Moreno Sokak No, 15

Konak – İzmir

izbbyayinlari@izelman.com.tr

Yayıncı Sertifika No: 47904

© İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları / **İzelman AŞ**

**Baskı ve Cilt:** İmaj Basım Yayın Reklamcılık ve Tic. Ltd. Şti.

Karacaoğlan Mah. 6167 Sok. No: 44/A Işıkkent – Bornova/İzmir

Tel: 0232 4722960 – Faks: 0232 4722935

**Sertifika No:** 47192

1. Baskı

Nisan 2024

**ISBN** 978-625-6793-19-4

Bu kitabın bütün hakları İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları'na aittir. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntıların dışında yayıncının izni olmaksızın kitabın tamamı ya da bir kısmı hiçbir yolla çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yeniden elde edilmek üzere saklanamaz.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları, **İzelman AŞ**'nin bir markasıdır.

# Gazi Heykeli'nde Güvercinler

Bütün Şiirleri

—  
**NAHİT ULVİ AKGÜN**

YAYINA HAZIRLAYAN ve NOTLAYAN

**Raşit Çavaş**

# İÇİNDEKİLER

<b>Yayına Hazırlayanın Notları</b>	<b>13</b>	Kahve	54
<b>Birisi</b>	<b>17</b>	Alinyazımız	55
Kendim	19	22 Ocak 1952	56
Sıkılan Adam	20	Daima	57
Yağmurda Düşünceler	22	Sonra	58
Aramızda	23	Bir Sabah	59
Hayatımı Hatırlarken	24	Saadet	60
Kendime	25	Karşiyaka Vapuru	61
Düşünceli Adam	26	Evin Erkeği	62
Korkunun Sonrası	27	Hayalet	63
Susunca	28	Dalgınlık	64
Eksik	29	İlk Göz Ağrısı	65
Resim	30	Hatırlayış	66
Rahatlık	31	Bir Yanılma	67
Bulutlar	32	Sevdalı	68
Pencerede	33	Hasta mısın	69
Neler Uğruna	34	İşte	70
Değişme	35	Birisi	71
Her Şey Yerli Yerinde	36	<b>Karanlıkta Bir Ağaç</b>	<b>73</b>
Akşamüstü	37	Mutluluk	75
Otobüste Bir Uyku Arası	38	<b>İZMİR MEKTUBU</b>	76
Vakit Cetveli	39	İzmir Mektubu	76
Ölüme Dair	40	Kordon	77
Küçükhanımlar	41	Gün	78
Kar Yağıyor İstanbul'a	42	Avunma	79
Tanıdığım Öğretmen	43	<b>TAŞRADAN</b>	80
Tanıdığım Adam	44	Taşrada	80
Bir Takım İnsanlar	45	Üç Kızlar	81
İstanbul'a Selam	48	Kuş	82
Tarih	49	Yatağından Ayrılan	83
Usaç	50	<b>YAŞADIKÇA</b>	85
Beş	51	Yaşadıkça	85
Melâhat'a	52	Yaşarken	86
Böylesi	53	Zor	87

İnce Elek	88	Düzen	124
Yitirdiğimiz	89	Oteldeki	125
Sarkaç	90	Bir Adam	126
Dum Duma	91	Yenilenen	127
Bir Daha	92	Böcek Bitki Su	128
Saatler	93	Rahat Düşkünü	129
<b>TEDİRGIN ADAM</b>	94	Tekerlek Dönüyordu	130
Tedirgin	94	Biz	131
Cevizler	95	Sevi ile	132
Hatırlama	96	Yitik Yaşantı	133
Bir Acıyı Unutmak	97	Ay	134
Çare	98	Masaldaki	135
Saydam Giysi	99	Gerçek Düş	136
Yabancı	100	Köçek	137
İnsanlar	101	Delihüseyinler Türküsü	138
Nereye	102		
Bulut	103	<b>Evren Türküsü</b>	<b>139</b>
<b>ÇAĞRI</b>	104	Birinci Bölüm	141
Çağrı	104	İkinci Bölüm	147
Fileli Kız	105	Üçüncü Bölüm	151
İlkyaz Günlüğünden		Dördüncü Bölüm	154
Mart	106	Beşinci Bölüm	158
İlkyaz Günlüğünden			
Nisan	107	<b>Ağaçlar Uyanınca</b>	<b>163</b>
Yitik	108	Ağaç Uyandıran Rüzgârları	165
<b>HİKÂYESİ</b>	109	Bakakalmak	166
Hikâyesi	109	Dertleşme	167
Ötesi	110	Coğrafyamız	168
Kapılar	111	Malatyalı Hasan	169
<b>Gerçek Düş</b>	<b>113</b>	Bir Kuş	170
İlk	115	Belma'nın Serüveni	171
Oyun	116	Mahmut	172
Muştuca Böcek	117	Sarı Çizmeli Memet Ağa	
Göçebe	118	ile Sarı Çizmeli Memet	173
Güne Övgü	119	Sen	174
Sabah Türküsü	120	Yapıda Bir Akşam	175
Işığa Doğru	121	Halkın Ozanı	176
Çoğul Mutsuzluk	122	Bir	177
Kuruntu	123	Mutlular	178
		Çocuk Korkuları	179
		Yüzler	180

Hayvanat Bahçesi	181	Güneş	221
Ölümsüz	182	O Sakız Biçimi Ev	222
İmbik	183	Sözcükler	223
Göl	184		
Evcil Kuş	185	<b>Güneş Açınca</b>	<b>225</b>
Korku	186	Çağlar Betiği	227
Esrik	187	İzmir Görünümleri	228
Aydınlık	188	Ay Üstüne Üç Dörtlük	230
Kuşlu Kilim	189	Balkon-Bahçe	231
Öte	190	Sardunyalılar	232
Dördüncü Boyut	191	Hasan Dağı	233
Korkuluk	192	Ay	234
Kuşlar Balonlar	193	“Muhacirler”	235
Alageyik	194	Eski Mahalle	236
Gazi Heykeli’nde		Datça’dan	237
Güvercinler	195	Çalgıcılar	238
Gazi Heykeli’nde		Basmane Garı	239
“Dağ Başını Duman Almış”	196	Midyeciler	240
		“Âdembabalar”	241
<b>Eksilen Gökyüzü</b>	<b>197</b>	1942	242
Eksilen Gökyüzü	199	Bir Kadın	243
Doğanın Dedikleri	200	Şakir Beyin Gün Görmüş Evi	244
Başak	201	Garaj	245
Çağ	202	Görüşmeciler	246
Kâğıt Çocuklarının Türküsü	203	Almancı Bakkal	247
Simitçi Çocuk	204	Ziya Usta	248
Satıcı Kızlar	205	<b>YUNUSBALİĞİ İLE HERMİYAS</b>	249
Alsancak Gülleri	206	Ağıt	249
Aydınlık Satıcıları	207	Muştu	249
Akşamüstleri	208	Düş	250
Çoğul Mutluluk	209	Mektup	251
Ağıt	210	Kıyıda	252
Toplumdan Biri	211	Esrik	253
Yağmurla Yüklü	212	Paris	254
Ölüme Övgü	213	Bir Gün	255
Deli Rüzgâr	214	Gündoğdu	256
Gök Martı	215	Açıl Susam Açıl	257
Savrulan	216	Camdaki Çocuk	258
Yalın	217	Çingil Dayı	259
Işık-Nergis	219	Gazi Heykeli’nde	
Duyulara Övgü	220	Tortop Güvercinler	260

Gazi Heykeli'nde Kimi Ak		<b>Sonrası</b>	<b>299</b>
Kimi Al Kimi Mavi		Güz Ayları	301
Güvercinler	261	Ağır Yağmur	302
Telefonla Sevi	262	Kuşlu Mendil	303
<b>Yolunuzun Üstünde Bir Adam</b>	<b>263</b>	Mustabey'in Serüveni	304
Bir Dostluk	265	İzmir'in Kavakları	305
Korkulu Düş	266	Asmalı Kahve	306
Koydunsa Bul	267	Mutlu Zaman	307
Küçükbey	268	Evvel Zaman	308
Kırklı Yıllar	269	Palmiyeler	309
İstanbul'un Kaldırımları	270	"Kristal Gazinosu"	310
Günbatımı	271	"Portre"	311
Sodra Dağı	272	Ares'in Serüvenleri	312
Çatalçeşme	273	Çocuksuz Kadının Bir Günü	313
"Rumeli Muhaciri"	274	Anımsama	314
Ceviz Sandık	275	Kapıcı Karısı	315
Emekli Ziya Bey	276	Yağma	316
"Tezgâhtar" Kız	277	Dünyamız	317
Tiyatrocu	278	Mustabey'in Bir Günü	318
Yolumun Üstündeki	279	Bir İstanbullu	319
Pazar Günü Gezinleri	280	Bir Akşamüstü	320
Uzun Bir Yaz	281	İzmir'den Bir Görünüm	321
Bir Küçük Ev	282	Eski İzmir	322
Mutlu Yıllar	283	Bir Yazlık	323
Bir Güzel Zaman	284	O Küçük Köy	324
Yolunuzun Üstünde Bir Adam	285	İlk Yağmur	325
Hanımeli	286	Bir Anımsama	326
Yazlıklar	287	Aydınlık	327
Çağcıl Güveler	288	Emekliler	328
Anılar Sokağı	289	Yakınma	329
"Yadigâr Cüzdan"	290	Hazneli Çeşme	330
Bir Kamyon Dolusu	291	O İstasyonlar	331
Dönüş	292	Yadigâr Saat	332
Şemsi Bey'in Evi	293	Donkişot	333
Dünya Varmış	294	Ocak Başında	334
İncirlik	295	Eski Evimiz	335
Bir Anı	296	Ulu Bir Ağaç	336
Bodrum Kalesi	297	Anılar	337
Mavnalar	298	Deniz'e Övgü	338

<b>TDK'nın <i>Türk Dili</i> dergisinde yayımlanmış şiirleri</b>	<b>339</b>	Doğduğum Yer	391
Keloğlan	339	<b><i>Irgat</i></b>	<b>393</b>
Keloğlanın Serüvenleri	345	Dul "Ümmü"nün Yası	395
Keloğlanın Serüvenleri II	347	Özleyiş	396
Keloğlanın Serüvenleri III	352	Cambazların Şarkısı	397
Keloğlanın Serüvenleri IV	354	Irgat	398
		Irmak	399
<b>Son İki Şiiri</b>	<b>357</b>	Aksam Üstü Bir Hatırlayış	400
İzmir Türküsü	357		
İncir Ağacı	358	<b><i>SebeP</i></b>	<b>401</b>
<b>Kendisinin Hazırladığı Bütün Şiirleri'ne Almadığı İlk Şiir Kitapları</b>	<b>359</b>	Taş Gediğinde Rahat	403
		Sevinç	404
		Can Sıkıntısı	405
		Şikâyet	406
		Kırk Yıllık	407
<b>Üç Gönül</b>	<b>361</b>	<b>Hiçbir Kitabına Girmemiş İki Şiir</b>	<b>408</b>
Sevgi	363	Sonbahar	408
Hüznüm	364	Meğerse	409
Kış ve Yağmur	365		
Aşkım	366		
Atatürk	367		
Karanlık Gece	368		
Kimsesiz	369		
<b>Leylâ</b>	<b>371</b>		
I	373		
II	375		
III	377		
Gizli Elem	378		
Gel	379		
Sevgiliye Dair	380		
Senden Ayrı	381		
Buhran	382		
Bir İlk Bakış	384		
Gurub	385		
Sahilde Bir Gece	386		
Deniz	387		
Türk Ordusu ve Ulu Asker	388		
Mersiye	389		
Bayrağım	390		



## ***Yayına Hazırlayanın Notları***

*Raşit Çavaş*

Nahit Ulvi Akgün benim öğretmenimdi... İzmir Atatürk Lisesi'nin 1970'lerdeki öğrencilerinin çok şey öğrendiği bir öğretmendi. Okul başarılı öğrencileriyle haklı bir ün kazanmıştı o yıllarda. Hâlâ öyle izlediğim kadarıyla. İkinci sınıfta fen şubeleri 2 Fen A diye başlar ve F, G vd diye devam ederdi. 1970/71 döneminde edebiyat şubesi tekti ve 28 kişi kadardı 2 Ed... Çoğumuz sınıfı geçmiş ve 3 Ed olmuştuk .

İşte o iki yıl öğrencileri olarak Nahit Ulvi hocanın sahneye koyduğu oyunlarında oynayan çocuklardık. Hoca her yıl sahneye oyunlar koyardı. Hepimiz o kadar meraklıydık ki, aramızdan profesyonelleşen arkadaşımız bile çıktı. Meraklı ama pek de başarılı olamayan bir oyuncu olarak Yamanlar Kız Koleji ile İzmir Amerikan Koleji oyunlarına bile erkek oyuncu adayı olarak çağrıldığım olmuştu. O kadar tiyatro merakım vardı ki, 1972'de Suat Taşer ve S. Günay Akarsu'nun tiyatro kursunda önce öğrencisi sonra da kurduğu Buca Belediye tiyatrosunda (sonra adı Merhaba oldu ve İstanbul'a kadar uzandı) oyuncusu bile olmuşum Günay abinin... Bunlar ayrı hikâyeler. Ama yüzlerce oyun kitabı yüze yakın tiyatro ve anı kitabı içeren koca bir kitaplığım miras kaldı o günlerden.

Hocayı şair olarak da biliyorduk, felsefe öğretmenimiz olsa da. O yıllarda edebiyat bütün genişliğiyle önümdeydi ve edebiyata da her türlü bağlanmışım. Hoca'nın TDK Şiir ödülünü aldığı benden başka bilen var mıydı emin değilim. Öte yandan

1971 10 Kasım törenlerinde bahçede mikrofonda okuduğu “Gazi Heykelinde Güvercinler” şiiri aklıma takılmıştı. Atatürk’le ilgili ama bana göre hiç de hamasi olmayan güzel bir şiirdi. (Sonra 1980’deki *Ağaçlar Uyanınca*’ya almıştı.) Nahit Ulvi kitaplarını aramam öyle başladı... Tabii önce *Birisi* kitabıyla kaçınılmaz olarak. Arkası geldi... Bulabildiğim kadarıyla. Bugünlerde bende olmayan tek bir kitabı yok. Belki de yayıncı olma isteğim o yıllarda başlamıştı. Belki de şimdi geldiğim yer (öğretmenimin toplu şiirlerini yayına hazırlama görevi) bu yüzden.

1980’lerin ikinci yarısında *AnaBritannica Ansiklopedisi*’nde çalışmaya başladığımda, *Adam Sanat* dergisinde Nahit Ulvi şiirleri yayımlanıyordu ve düzenli olarak dergiyi izlediğim için şiirlerine de dikkatle bakıyordum. Sonra alt kattaki Adam Yayınları’nın yönetim katında, o yıllarda Memet Fuat’la çalışan Turgay Fişekçi’den toplu şiirlerinin hazırlandığını işitmiştim. Sevinmiştim de. Nahit Ulvi, şiirlerini kendi yayına hazırlamış, eski kitaplarındaki şiirlere bazen müdahale etmiş, yazımlarını çoğu kez günümüze yaklaştırmış, çok az da olsa dizelerde değişiklikler yapmıştı.

Ne yazık ki kitabın basıldığını göremedi. Ölümünden epey sonra yayımlanabildi. Ama biliyordum ki, kendi eliyle hazırlamıştı bu baskıyı. O yüzden bu yeni baskıda da onun son halini verdiği baskıyı kullandım. Ancak bir şairin (Türkçe yazımın mı demeliydim?) nerelerden nerelere geldiğini göstermek için de ilk baskı kitaplarındaki değişik eski versiyonları da dipnotlarda gösterdim.

Öte yandan ilk dört kitabındaki şiirlerini bu (kapakta “Bütün Şiirleri” ama iç kapakta “Toplu Şiirler” yazan) Adam Yayınları baskısı *Birisi*’ne almamıştı. Onları da kitabın sonuna ayrı bir bölüm olarak ekledim. O dört kitaptan birindeki birkaç şiiri sonraki kitabına koyduğu için o bölümden çıkardım. Öte yandan ölümünden sonra Bekir Yurdakul’un bulup yayımladığı daktilosundaki son şiiri, *Türk Dili* dergisindeki “Keloğlan” dizi şiirleri (*Türk Dili*: 187, 191, 195, 200 ve 201) ve *İzmirİzmir* dergisindeki şiiri de bu baskıya ekleyerek, öğretmenim Nahit Ulvi’nin (gerçek) Toplu Şiirleri’ni yayımlamış olacağız.

Bu kitaba aldığımız ilk dört kitabındaki (örneğin 1937 yılında henüz 19 yaşında yayımlanmış kitapları dahil) dönemin daha

yerleşmemiş yazım biçimlerini yerinde bıraktım. Ama bazıları-  
nı da düzeltmek zorunda kaldım (o ilk kitaptaki kullanımları da  
dipnotlarda gösterdim).

O ilk dört kitap İzmir Milli Kütüphane’de yoktu. Bu çok şa-  
şırtıcı. Çünkü kitaplar 1937 ve 1942 tarihli. Milli Kütüphane, 1934  
yılındaki Derleme Kanunu’na tâbi ve mutlaka kitaplar devlete  
verilmiş ve her biri de buraya gönderilmiş olmalı. Üstelik Akgün  
İzmirli bir şair ve kitaplar da bölgede yayımlanmış.

Nahit Ulvi Akgün’ün vefatından sonra eşi, kitaplarını Ege  
Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne  
armağan etmiş. Bölümdeki arşive ulaşmamı sağlayan Prof. Dr. Şe-  
rife Yalçınkaya’ya teşekkür borcum var. Akgün’ün kitaplarının te-  
lif hakları da gene eşi tarafından Türk Eğitim Vakfı’na bırakılmış.  
Elinizdeki kitabın telif haklarını almamıza ve bütün şiirlerini ya-  
yımlamamıza izin veren Vakıf’a, son şiirlerini bana ulaştıran Bekir  
Yurdakul’a, kitaplarına girmemiş iki şiirini bulan Erkan Serçe’ye  
ve şiir yayıncılığı konusunda her zaman yardımlarını esirgemeyen  
arkadaşım Altay Ömer Erdoğan’a da teşekkür ederim.

### **Dipnotlar için kısaltmalar:**

- A *Ağaçlar Uyanınca*, 1980
  - B2 *Birisi*, ikinci baskı, 1962 (1955 baskısı görülemedi)
  - BŞ *Birisi/Bütün Şiirleri*, 2000
  - E1 *Evren Türküsü*, 1968
  - E2 *Eksilen Gökyüzü* içindeki *Evren Türküsü* bölümü olarak 1980
  - Ek *Eksilen Gökyüzü*, 1980
  - G *Gerçek Düş*, 1965
  - G2 *Eksilen Gökyüzü* içindeki *Gerçek Düş* bölümü olarak 1980
  - Gü *Güneş Açınca*, 1984
  - K *Karanlıkta Bir Ağaç*, 1960
  - Y *Yolunuzun Üstünde Bir Adam*, 1991
- Üç Gönül, 1937  
Leyla, 1937  
Irgat, 1942  
Sebep, 1945

*Birisi*

Nahit Ulvi Akgün

**birisi**

Kovan Kitabevi Yayınları

1955, 1962

## *Kendim*

Kendimi görüyorum düşünürken  
Elimle degecekmişim gibi  
Bir yaşaması var aşk içinde  
Bir kızması bir gülmesi

Ben de ölürüm bir gün  
Yalnız bırakırım kendimi  
Bensiz ne yapar kim bilir\*  
Onu sevdiğimi hatırlar mı

---

\* B2'de "kimbilir"

## *Sıkılan Adam*

Yazını güzünü bilemedin  
Altı ay geçti sıkıntılı  
Dolar boşalırdı Kordon  
Bahçeli kahvelerde şarkı

Akşama dek\* çalışanlar oğul ana kız  
Gülmenin tadını çıkarırlardı  
Fakir fukara geçimsiz aile  
Belli olmazdı

Ama sen bilirdin o ana kız  
Nelere katlanırdı bütün gün  
Ama sen bilirdin o memur  
Böyle çalım satamazdı her zaman

Herkes içine dökmüş acısını  
Hoşnut görünürdü halinden  
Yüksekokul\*\* öğrencilerinin  
İstanbul düşmezdi dillerinden

İstanbul İzmir Ankara  
Mesut olmayana ne söyler  
Yalnız kalmak var geceleri  
Kalabalık olsa da parklar bahçeler

---

\* B2'de "Akşamadek"

\*\* B2'de "Yüksek okul"